

En la passada edició de QUADERN, deia jo: "Som rics de llenguatge. Algun dia parlarem de la riquesa de la nostra Llengua, de cara als qui la ignoren o volen ignorar-la".

I si en parléssim ja? Som-hi;

Tingueu per segur que els qui regategen valors i mèrits a la nostra parla -entre ells hi ha qui es té per molt catalanista!- deuen judicar-ho a base de llur petit vocabulari. Són legió els catalans -i catalanistes- que posseeixen un paupèrrim vocabulari...Se'n podria fer un mini-diccionari com aquells: "Quiere, Vd. saber el francès (o italiano o anglés o alemán...) en 10 días?"

Es clar: els catalans tenim el verb "fotre" que ajuda a tombar-nos a la inèrcia fònica.

A més tenim uns mots que ens fan estalvis de rumiar: "Dona'm això. Porta'm allò. Daixonses...Dallonses...". Filologia abstracta.

I bé, anem al gra. Per mostra, un botó, com se sol dir. Farem la descripció d'un arbre...

Un arbre es compon d'arrels, tronc, branques, rames i fulles.

Traduiu-ho al castellà... Us dóna: "raíces, tronco, ramas y hojas".

I de les branques, què?

Per nosaltres les branques són una cosa i les rames una altra. (Com el francès, que distingeix "les branches" de "les rameaux".)

El castellà identifica les branques amb les rames. Per nosaltres, una cosa són les branques (braços de l'arbre, amb fulles o sense) i una altra, les rames (conjunt de fulles).

Ara, afegiu a tot això els derivats de la paraula arrel: arrelam (conjunt d'arrels), arrel clàvia (l'arrel principal, que es clava més terra endins), arrelament, arrelar, arrelós, arrelut...

I els sinònims de tronc: soca (la "souche" francesa), soc, socam, socialada (quina riquesa de matisos!). I l'expressió: de soca-rel.

I els sinònims i els derivats de branques: brancatge, brancam, branquilló, branc, brancada, brancó, brancall, brancut, embrancalat...

I els sinònims i els derivats de rames: ramatge, ramada, ramalla, ramassa, ramallut...

I els sinònims i derivats de fulles: fullatge, fullam, fullareda, fullac, fullaraca, fullaca, fullat, fullar, (treure fulles, l'arbre), arbre fullós, branca fullosa...

Quants i quants matisos!

I jo no dic pas que el castellà sigui pobre, ni que sempre el català el superi en riquesa lexical.

Així, per exemple: nosaltres identifiquem "testigo" (persona) amb "testimonio" (la cosa que afirma o nega la persona, el "testigo"). "Testigo" i "testimonio" són per nosaltres, indistintament, "el testimoni".

Això no vol pas dir que no us trobeu amb algú que, tot seriós, us parli del "testic", traduint el "testigo".

I fins en vaig sentir un que s'esforçava a evitar castellanismes i, empassant amb un "desde luego", em va engegar un sonor "des de luego"!

D'inventiva barata, no ens en manca!

*Herbejant
al camp
del
Llenguatge*

per FILO PRIM

